

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะแสดงรายละเอียดที่ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ และจัดทำรายงานผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

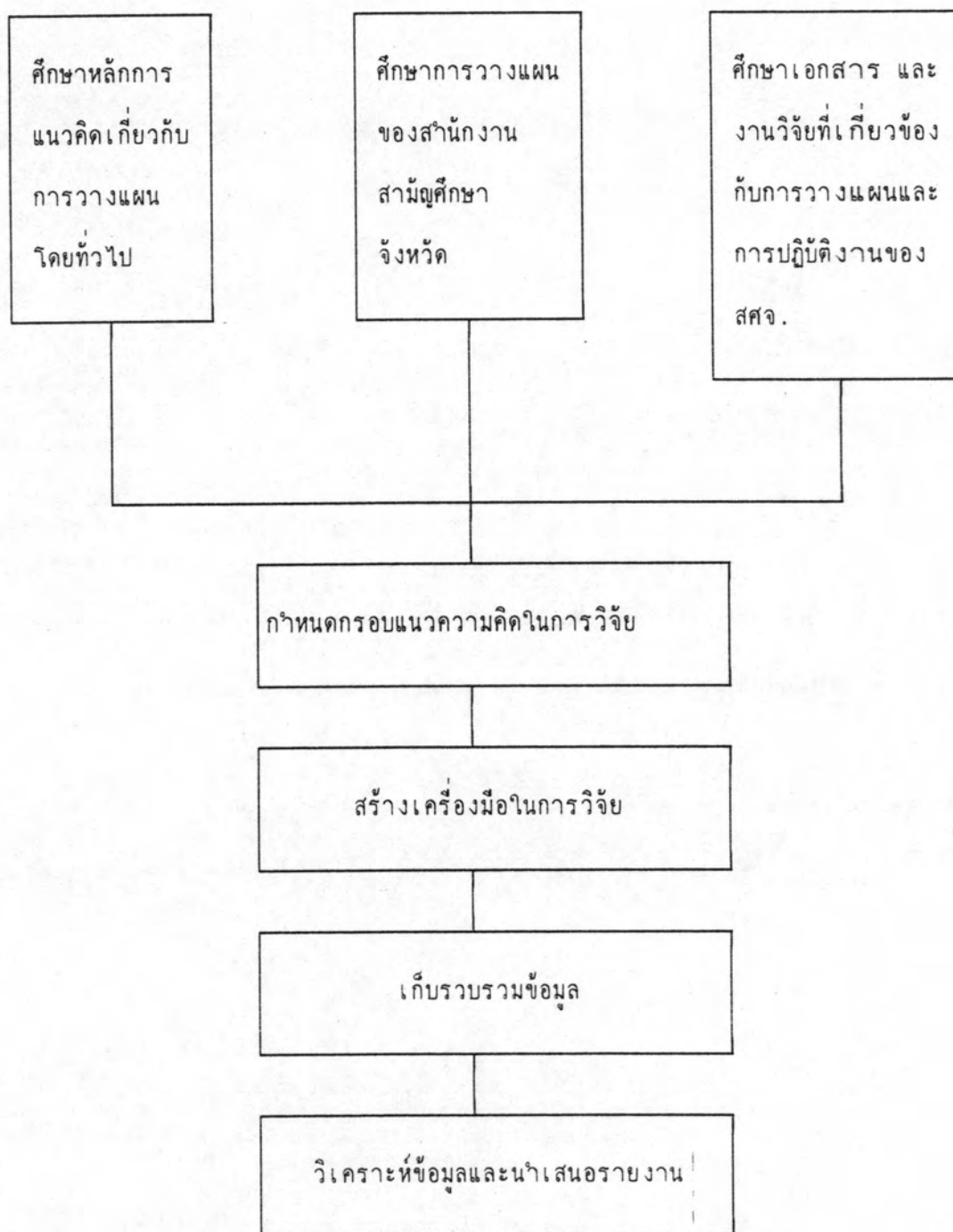
1. เพื่อศึกษาสภาพการวางแผนในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวกับการวางแผนโดยทั่วไป การวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บด้วยตนเองด้วยการสัมภาษณ์เป็นรายกรณีจนครบ 8 จังหวัด และในส่วนแบบสอบถามสำหรับครู แผนงานโรงเรียนที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนนั้นส่งแบบสอบถามและขอรับคืนทางไปรษณีย์
5. วิเคราะห์และนำเสนอรายงาน และจัดทำเป็นรายงานการวิจัยด้วยรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนต่อไปนี้

แผนภูมิ แสดงขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนโดยทั่วไป และการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษา และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติงานของสำนักงานสามัญศึกษา ประมวลเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติงานของสำนักงานสามัญศึกษา ได้แก่ 1) โครงสร้างการบริหารและการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษา 2) แนวปฏิบัติและขั้นตอนในการจัดทำแผนตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด อันได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยต่อไป

ส่วนการกำหนดแนวความคิดในการวิจัยนั้นผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษา หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษามาดำหนดกรอบแนวความคิดของการวิจัย ซึ่งจะครอบคลุมในรายละเอียดที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1. การจัดโครงสร้างระบบบริหารและการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
2. การกำหนดหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
3. การจัดระบบประสานงานด้านการวางแผนระหว่างสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกับโรงเรียนในสังกัด
4. การปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจัดทำแผน ตามแนวทางที่กรมสามัญศึกษากำหนด คือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ดังนี้

4.1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี

4.1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ได้แก่

คณะทำงานจัดทำแผน

คณะกรรมการสามัญศึกษา

4.1.2 คณะทำงานกำหนดสภาพปัจจุบันปัญหา วัตถุประสงค์ นโยบาย

เป้าหมาย มาตรการ และงบประมาณ

- 4.1.3 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อสภาพปัจจุบันปัญหา วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ และงบประมาณ ที่คณะทำงานกำหนด
- 4.1.4 คณะทำงานกำหนดงาน/โครงการ
- 4.1.5 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบต่องาน/โครงการ ที่คณะทำงานกำหนด
- 4.1.6 เสนอแผนต่อกรมสามัญศึกษา
- 4.2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี
  - 4.2.1 คณะทำงาน กำหนดสภาพปัจจุบัน ปัญหา วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ งบประมาณ และงาน/โครงการของแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี
  - 4.2.2 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ ต่อแผนที่คณะทำงานจัดทำขึ้นในขั้นตอนที่ 1
  - 4.2.3 คณะทำงานจัดทำรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณ
  - 4.2.4 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณ
  - 4.2.5 เสนอกรมสามัญศึกษา
- 4.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
  - 4.3.1 คณะทำงานปรับแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี
  - 4.3.2 คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการประจำปี
  - 4.3.3 การนำแผนไปปฏิบัติ
5. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษา

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย เมื่อได้กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยแล้วผู้วิจัยได้นำไปสร้าง เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบศึกษาเอกสาร ตามแบบกำกับการเก็บข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

ตารางแสดงการกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์

แหล่งข้อมูล	รายการข้อมูล	แบบเก็บรวบรวมข้อมูล
ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดโครงสร้างองค์การบริหารและการวางแผน 2. ประเภทของแผนที่ทำ 3. การแต่งตั้งคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการจัดทำแผน 4. การเตรียมการและการให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนตลอดจนปัญหาในการจัดทำแผน 5. การจัดระบบประสานงานด้านการวางแผนระหว่างสำนักงานกับโรงเรียน 6. ขั้นตอนในการจัดทำแผนและความเหมาะสมของขั้นตอนและข้อควรแก้ไข 7. การนำแผนไปใช้ และปัญหาการนำแผนไปใช้ 8. การนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผน และปัญหาในการนิเทศติดตามและประเมินผล 9. ปัญหาการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาโดยภาพรวม 	

แหล่งข้อมูล	รายการข้อมูล	แบบเก็บรวบรวมข้อมูล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สามัญศึกษาจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน 2. การเตรียมการจัดทำแผนและปัญหาในการเตรียมการจัดทำแผน 3. ระบบการประสานงานและปัญหาในการประสานงานด้านการวางแผน 4. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน 5. ขั้นตอนในการจัดทำแผนแต่ละประเภทของสำนักงานและวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน จัดทำแผนแต่ละขั้นตอน 6. การนำแผนไปใช้และปัญหาการนำแผนไปใช้ 7. การนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผน และปัญหาในการนิเทศติดตามและประเมินผล 8. ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดโดยภาพรวม 	
หัวหน้ากลุ่มงาน นโยบายและแผนงาน สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างองค์การบริหารและการวางแผนงาน 2. คณะกรรมการและบทบาทของคณะกรรมการในการจัดทำแผน 3. การเตรียมการในการจัดทำแผนและปัญหาในการเตรียมการจัดทำแผน 4. บทบาทหน้าที่ในการประสานงานในการจัดทำแผน 5. ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน 	

แหล่งข้อมูล	รายการข้อมูล	แบบเก็บรวบรวมข้อมูล
<p>คณะกรรมการจัดทำแผน ที่เน้นครู-อาจารย์ ปฏิบัติงานในหน้าที่ หัวหน้างานแผนงาน โรงเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. ขั้นตอนในการจัดทำแผนและรายละเอียดวิธีการ 7. บทบาทของบุคคล คณะบุคคลหรือหน่วยงานที่มีต่อการจัดทำแผน แต่ละขั้นตอน 8. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนแต่ละประเภท 9. การนำแผนแต่ละประเภทไปใช้ 10. การนิเทศ-ติดตามและประเมินผล และปัญหาอุปสรรคในการนิเทศติดตามและประเมินผล 11. ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดโดยภาพรวม <ol style="list-style-type: none"> 1. การเตรียมการในการจัดทำแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด 2. การประสานงานในด้านการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด 3. บทบาทของคณะกรรมการในการจัดทำแผน 4. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี 5. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี 6. ขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 7. การนิเทศติดตามและประเมินผล 8. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนแต่ละประเภท 9. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนในภาพรวม 	

1. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ฉบับ สำหรับใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด และหัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผนงานของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยเริ่มต้นโดยไปศึกษาสภาพการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี แล้วนำข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดที่ได้รับมาตรวจสอบกับกรอบแนวความคิดในการวิจัย และกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ แล้วสร้างแบบสัมภาษณ์นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จนได้แบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถาม เป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน ซึ่งสำนักงานสามัญศึกษาได้แต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานจัดทำแผนของสำนักงานสามัญจังหวัดนั้น ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวความคิดในการวิจัยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรึกษาและขอคำแนะนำ และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ที่สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี คือโรงเรียนปากเกร็ด แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมีข้อความแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลสภาพและปัญหาการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

3. แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งจะศึกษาเอกสาร 3 ประเภท คือ 1) เอกสารที่ได้รับจากกรมสามัญศึกษาจังหวัด 2) เอกสารแผนที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทำขึ้น 3) เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จะมีแหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

แหล่งข้อมูลในการวิจัย จะประกอบด้วย บุคคล และ เอกสาร ข้อมูลจากบุคคลจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่บุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด และหัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและแผนงานของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ของจังหวัดต่อไปนี้คือ จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และจังหวัดลำพูน

2. กลุ่มบุคลากรที่เป็นครู-อาจารย์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน ที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานจัดทำแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง และจังหวัดลำพูน

ข้อมูลที่เป็นเอกสารนั้น จะประกอบด้วยข้อมูลจากเอกสาร 3 ประเภท คือ

1. เอกสารนี้ได้รับจากกรมสามัญศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

2. เอกสารแผนที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดจัดทำขึ้น

3. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น มีวิธีการดังนี้

ข้อมูลในส่วนแรกซึ่งเป็นข้อมูลจากบุคลากรในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนั้น ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นรายกรณี ณ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด จนครบทั้ง 8 แห่ง ในระหว่างวันที่ 22 มีนาคม - 1 เมษายน 2537

ข้อมูลในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลจากครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่เป็นคณะทำงานจัดทำแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่งแบบสอบถาม และขอรับคืนทางไปรษณีย์ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงรายละเอียดการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม

จังหวัด	จำนวนแบบสอบถาม		จังหวัด	จำนวนแบบสอบถาม	
	จัดส่ง	ได้รับคืน		จัดส่ง	ได้รับคืน
เชียงใหม่	38	31	แพร่	17	14
เชียงราย	34	23	แม่ฮ่องสอน	10	8
น่าน	24	21	ลำปาง	29	23
พะเยา	17	12	ลำพูน	15	11

รวมจัดส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 184 ฉบับ ได้รับคืน 143 ฉบับ

เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง 118 ฉบับ

ข้อมูลในส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลจากเอกสารที่ใช้ในการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัด ประกอบด้วย

เอกสารจากกรมสามัญศึกษา ที่ใช้ในการวางแผนของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวางแผนของหน่วยงานระดับจังหวัด
2. ระบบการวางแผนของกรมสามัญศึกษา (กพ.สศ 60/30)
3. แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พศ.2535-2539) ของกรมสามัญศึกษา
4. เอกสารนโยบาย และจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา
5. แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี
6. แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี
7. แผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานสามัญศึกษา

8. แผนปฏิบัติการมัธยมศึกษาระดับจังหวัด
9. รายละเอียดคำขอจัดตั้งงบประมาณประจำปี
10. ปฏิทินในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ
11. คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
12. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน
13. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามและประเมินผล
14. แบบรายงานประเมินผลโครงการ
15. แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จังหวัด
16. ปฏิทินปฏิบัติงานตามโครงการจัดทำแผน
17. แผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียน
18. แผนปฏิบัติการประจำปี ของกลุ่มโรงเรียน

วิธีการวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาสาระตามกรอบประเด็นของแนวความคิดในการวิจัย แจกแจงจำนวนนับ คำนวณค่าร้อยละในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำรายงานผลการศึกษาเป็นรายกรณี (Case Report) เกี่ยวกับการวางแผนของ สำนักงานสามัญศึกษาเป็นรายจังหวัด ดังรายละเอียดในบทที่ 4